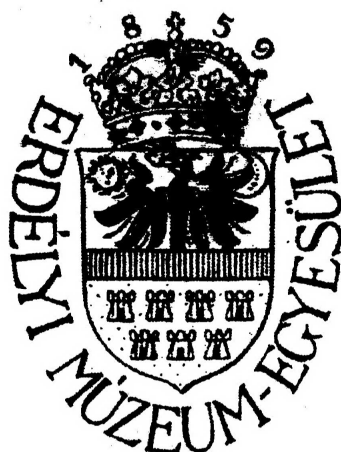

KIVONATFÜZET

**A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA
ERDÉLYBEN
2005**

**Erdélyi Múzeum-Egyesület
Természettudományok Szakosztály**

**Kolozsvár
2005. november 19.**

ELŐZETES EREDMÉNYEK A BARNAMEDVE TÁPLÁLKOZÁSÁRÓL EGY ŐSZI AGGLOMERÁCIÓS TERÜLETEN A KELEMEN-GÖRGÉNYI HAVASOK LÁBÁNÁL

Kecskés Attila¹, Kun Annamária²

¹ *Milvus Madártani – és Természetvédelmi Egyesület, Marosvásárhely*

² *Marosvécs, 254/A sz*

A barnamedvéknél gyakran megfigyelhető, hogy az év különböző szakaszaiban bizonyos területeken a szokásosnál jóval nagyobb egyedsűrűségben fordul elő – ezt nevezzük agglomerációs területnek, melyre magyarázat a megfelelő telelő – vagy táplálkozóhelyek sűrűsége vagy hiánya. Terményekben okozott medvekárokat többnyire agglomerációs területeken és ezek közelében észlelnek. A 2004-ből jelzett viszonylag nagy medvekárok alapján feltettük a kérdést: mely tényezők járulnak hozzá ezen károk kialakulásához?

A medve őszi táplálékának összetételében a bükkmakkot a szakirodalom első helyen említi. 2004-ben azonban makkterméskiesés volt. Feltételezésünk szerint ez játszott szerepet a medvekárok létrejöttében.

A Kelemen-havasok délnyugati és a Görgényi havasok északnyugati lábánál fekvő dombvidéken 4 olyan mintaterületet választottunk, ahol 2004-ben nagy medvekárokról számoltak be: Marosvécs, Bisztra, Déda és Holtmaros környékét. Az ezeken a területeken talált medveürüléket makroszkopikus elemzésnek vetettük alá. Összesen 377 ürüléket elemeztünk 2005 októberében és érdekes eredményekre jutottunk: a medve táplálkozásában a vadkörtének van a legnagyobb szerepe. A szilva cukortartalmánál fogva fontos szerepet tölthet be a medve táplálkozásában, viszont a tanulmányozott területen a 2005-ös szilvatermés gyengébb volt az átlagnál. Nagyobb mennyiségű alma fogyasztását a gyümölcsösök közelében figyelhetjük meg. Kis mennyiségű makk fogyasztását figyeltük meg, legnagyobb mennyiségben ott, ahol kevesebb a vadkörtefa és gyümölcsös sincs.

Az ürülékek növényi összetevőihöz viszonyítva az állati eredetű táplálékmaradványok mennyisége elenyésző.

Az eredmények azt tükrözik, hogy a medve előnyben részesíti a könnyen felszívódó cukrokat tartalmazó gyümölcsöket a keményítőtartalmú magvakkal szemben. Megemlítjük, hogy bár sok esetben gyümölcsös állt a medve rendelkezésére, a medve előnyben részesítette a vadkörtét. Ennek alapján feltételezzük, hogy a vadkörte megőrzése/telepítése gyümölcsösök környékén jelentősen mérsékelheti a medvekárokat.

Véleményünk szerint gabonákban okozott medvekárokra olyan években lehet számítani, amikor a késői fagyok miatt a gyümölcsstermés nagyon lecsökken – ez viszont előrejelezhető.

Ezúton szeretnénk megköszönni mindazoknak, akik segítettek, főképpen Domokos Csabának és Kun Csabának, akik nélkül ez a dolgozat nem íródott volna meg.

PRELIMINARY RESULTS REGARDING THE BROWN BEAR'S FEEDING ON AN AUTUMN CONCENTRATION AREA IN THE CALIMANI-GURGHU MOUNTAINS FOOTHILLS

In certain periods of the year the brown bear (*Ursus arctos*) density reach higher values than normal in certain areas - these are the concentration areas, whose existence can be explained with the existence/lack of hibernation/feeding places. The damages in crops are observed mainly in the concentration areas and in their neighborhood. Knowing about the relatively significant bear inflicted damages in 2004, we asked the question: which are the factors that contribute to the appearance of them? The main component of the bear's food in autumn is acorn and beechnut, according to the literature. In 2004 there was a lack in the *Fagus sylvatica* and *Quercus* sp. fructification. We supposed that this was the major cause of damages.

In the Calimani mountains southwestern and the Gurghiu mountains northwestern foothills we chose 4 sampling areas, where in 2004 in the areas, were bear damages: Brancovenesti, Bistra, Deda, Lunca Muresului. We analyzed macroscopically the scats we found in the mentioned areas. Totally, we analyzed 377 scats in October 2005 and we came up with interesting facts: the wild pear (*Pyrus pyraeaster*) plays the major role in the nutrition of the brown bear. The plum (*Prunus domestica*) can also play an important role in the bear's nutrition but, in the studied area the plum-yield in 2005 was smaller than usually. Bigger

quantities of apple (*Malus* sp.) were consumed in the orchards' neighbourhood. We observed a low acorn and beechnut consumption, this appeared especially in the areas, where the number of wild pear-trees is lower and there is a lack of orchards.

Compared with the vegetal compounds of scats, the quantity of animal origin compounds was very small.

The results show, that the bear give preference to monosaccharide-rich fruits over starch-rich seeds. Our note is, that in despite of the fact, that the bears visit orchards for feeding, it consumed wild pear. We presume that the preservation and/or planting of wild pear trees around the orchards can significantly decrease the bear inflicted damages. We presume also, that damages in cereals can be expected in years, when the fruit-yield is reduced because of the late frosts – a state which can be predicted.

We would like to say thank you to our colleagues for their help us, especially to Domokos Csaba and Kun Csaba, without whom this paper would not exist.